

УДК 364.08

Новак Т.О.

асп. НУ «Запорізька політехніка»

СОЦІАЛЬНО-УПРАВЛІНСЬКІ ПРАКТИКИ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Категорією, що дозволяє вивчити особливості менеджменту соціальної роботи виступають соціально-управлінські практики, що виявляються як цілісний структурно-функціональний простір.

Для визначення сутнісних ознак системи менеджменту соціальної роботи розглянемо різні підходи вітчизняних науковців, які досліджують менеджмент як один із видів соціального управління. Наприклад, на процесуальному аспекті наголошують у своєму визначенні Н. Коляда і Н. Левченко, відзначаючи, що менеджмент соціальної роботи – це процес планування, мотивації та контролю, необхідний для формулювання й досягнення цілей організації з надання соціальних послуг [1, с.119]. М. Лехолетова також зазначає, що менеджмент соціальної роботи представляє собою процес, спрямований планування та ухвалення оптимальних управлінських рішень щодо соціальної допомоги та соціального захисту отримувачів соціальних послуг [2, с.54].

Аналіз наведених визначень менеджменту соціальної роботи дозволяє виділити його сутнісні характеристики: по-перше, це практична управлінська діяльність соціальних суб'єктів; по-друге, реалізується на рівні всієї системи соціальної роботи в державі, на рівні регіонів і територіальних громад, на рівні установ і організацій соціальної роботи, на рівні отримувачів соціальних послуг; по-третє, включає в себе процес планування, мотивації, реалізації та контролю управлінських рішень. Отже, менеджмент соціальної роботи – це, насамперед, управлінська діяльність, яка відтворюється у формі соціальних практик.

Соціально-управлінські практики в системі менеджменту соціальної роботи виступають як способи реалізації соціально-управлінських дій, що формуються в результаті взаємодій соціальних суб'єктів управління у сфері надання соціальних послуг, що забезпечує усталене функціонування інститутів соціальної сфери; детерміновані соціально-статусними та нормативно-ціннісними регуляторами; функціонують як загальні схеми типізації й інтерпретації соціальної поведінки та взаємодії в системі управлінських відносин, що реалізуються у когнітивно-інтерпретаційному, ціннісно-мотиваційному, процесуально-організаційному, комунікативному і діяльнісно-організаційному вимірах, які виступають як цілісний структурно-функціональний простір соціально-управлінських практик в менеджменті соціальної роботи.

1. Когнітивно-інтерпретаційний вимір соціально-управлінських практик. Основою формування і відтворення соціально-управлінських практик в системі менеджменту соціальної роботи виступає габітус як ментальна і когнітивна структура (породжувальний принцип/когнітивна схема інтерпретації ситуацій управління), що інтерналізується у взаємодії суб'єктів менеджменту соціальної роботи.

2. Ціннісно-мотиваційний вимір соціально-управлінських практик. Ще одним з основних структурно-функціональних вимірів реалізації соціально-управлінських практик є ціннісно-мотиваційний вимір в основі якого лежать цінності і ціннісні уявлення. Основним механізмом формування соціально-управлінських практик у ціннісно-мотиваційному вимір виступає процес інтеріоризації цінностей соціальної спільноти і засвоєння особистістю керівника соціального закладу її нормативно-рольових структур.

3. Процесуально-організаційний вимір соціально-управлінських практик. Даний вимір відображає процес прийняття управлінських рішень на різних рівнях менеджменту соціальної роботи.

4. Комунікативний вимір соціально-управлінських практик. Комунікативний вимір пов'язаний із системою комунікацій в управлінні на різних його рівнях.

5. Діяльнісно-організаційний вимір соціально-управлінських практик. В контексті даного виміру соціально-управлінські в системі менеджменту соціальної роботи розглядаються в аспекті програмно-цільової, усвідомленої і предметної діяльності суб'єктів управління в сфері організаційного розвитку соціальної роботи на різних рівнях управління. Змістовним наповненням діяльнісно-організаційного виміру є включення в практику сучасних інноваційно-адаптивних підходів до управління в системі соціальної роботи і надання соціальних послуг, що впливають на формування ефективних практико-орієнтованих моделей соціальної роботи в контексті децентралізації і сталого (збалансованого) розвитку.

Аналіз різних підходів до соціально-управлінських практик в системі менеджменту дозволив виділити соціально-управлінські практики як когнітивно-інтерпретаційний, ціннісно-мотиваційний, процесуально-організаційний, комунікативний і діяльнісно-організаційний виміри.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Коляда Н.М., Левченко Н.В. Менеджмент соціальної роботи: теоретичний аспект. Цілі сталого розвитку: глобальні та національні виміри: Матеріали. Київ, 2017. С. 117–120.

2. Лехолетова М. Методи менеджменту соціальної роботи у діяльності соціального працівника. Соціальна робота та соціальна освіта. 2021. Вип. 2(7). С. 51–60.